

CANTUS FIRMUS

DEMA
Ernest Folch

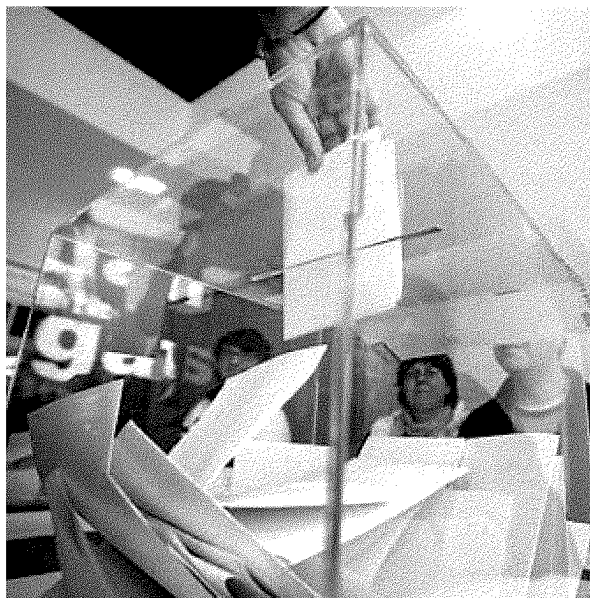
Salvador Cardús

Tot es fa més clar

Per què no quadren els darrers resultats electorals amb totes les enquestes que diuen que la meitat dels catalans volem la independència? Vet aquí un assaig de resposta. M'ha arribat a les mans un article de Rosa Camps, Xavier Mora i Maria Oliver, professors del departament de matemàtiques de la UAB, on exposen els resultats d'un experiment realitzat arran de les darreres eleccions espanyoles aplicant l'anomenat *vot d'aprovació*. El que plantegen aquests professors és de molta rellevància per conèixer més a fons la voluntat de l'electorat. Potser en una situació ordinària de simple alternança de partits al govern, la proposta no passaria de ser un joc matemàtic suggeridor sense grans conseqüències. Ara bé, a les envistes d'un procés de ruptura amb l'actual dependència i submissió a l'estat espanyol, la seva proposta esdevé fonamental per tenir una mesura com més exacta millor de les forces amb què comptem per atrevir-nos a fer el pas o per deixar-ho córrer.

JA SABEM QUE ELS DIVERSOS sistemes electorals tenen una influència decisiva en la traducció de la voluntat política del ciutadà en la composició de Parlaments i govern. No és el mateix un sistema majoritari que un de proporcional, i és determinant el percentatge mínim que s'estableix d'entrada o l'aplicació de la llei d'Hondt. I no tenim llei electoral pròpia perquè no ens hem posat d'acord en si es creava una circumscripció única o es mantien criteris de reequilibri territorials. Doncs bé, l'actual sistema de vot uninominal –un vot a un sol partit–, també esbiaixa la voluntat popular. El més greu és que afaforeix el vot útil, que pot portar a no votar l'opció més desitjada i decantar-se per la percebuda com a guanyadora, a votar per castigar un adversari considerat perillós o, encara pitjor, a l'abstenció. Per exemple, s'ha dit que els anteriors 25 diputats del PSC i els actuals 16 de CiU a les Corts recollien molt vot anti-PP, un partit que el 2011 va aconseguir una quarta part dels diputats amb només el 13 per cent de vots del cens. En resum, tal com diuen els autors: "El vot útil desfigura les veritables preferències dels electors". Fins al punt que, amb l'actual vot uninominal, una opció victoriosa podria ser, alhora, la que tingués més detractors.

EL VOT D'APROVACIÓ, en canvi, demana a l'elector que indiqui totes les opcions que li semblen bones, de manera que queda clar tant allò que prefereix com allò que rebutja. El mètode de càlcul i atribució d'escons, proposat fa més de cent anys pel matemàtic suec Lars E. Phragmén, té una complexitat que ara s'escapa del nostre interès. Però l'ex-

MANOLO GARCÍA

L'actual sistema de vot –un vot a un sol partit– esbiaixa la voluntat popular

periment temptatiu fet pels professors a les eleccions del novembre passat és d'efectes trasbalsadors. Només unes dades: amb aquest sistema, a la circumscripció de Barcelona, el PSC perdria tres diputats i quedaria en 7; CiU en guanyaria 4 i arribaria a 13 i ERC passaria de 2 a 6. I el més significatiu: el PP baixaria de 7 a 2 diputats. Així, els diputats de partits unionistes passarien de 17 a 9, i els sobiranistes, d'11 a 19, a l'espera que ICV s'acleari. Allò que canvia entre uns resultats i els altres, doncs, és que a més de comptar els vots favorables, es mesuren els detractors que concentra cada partit. La voluntat popular és molt més clara.

L'EXPERIMENT, en la perspectiva del projecte independentista, porta a grans consideracions. La principal: que el suport a la sobirania sembla molt i molt superior al que l'actual sistema de vot uninominal deixa entreveure. I, en conseqüència, que seria un error excusar-se d'un lideratge més coratjós emparant-se en els resultats d'un sistema electoral que amaga més que no pas mostra l'aprovació dels catalans –com mostren les enquestes– a la independència del país. Caldrà estudiar-ho més a fons.